

Joan F. Mira

Ideologia, religió, petroli

Hi hagué un temps en què allò que en solem dir “Gran Història” (la de les guerres, els tractats, la diplomàcia, els imperis, etc.) es movia per les ànsies d’expansió i de poder, pel domini de grans territoris, pel control dels oceans i del comerç, pels mercats, per les dinasties i fins i tot, en algun cas, per les revolucions. De la Revolució Francesa va eixir Napoleó, de la Russa va eixir la Unió Soviètica, i exèrcits enormes i guerres. De les grans companyies mercantils angleses va eixir l’Imperi Britànic, del militarisme imperial japonès va eixir Pearl Harbor, del nazisme de la raça i la terra va eixir una guerra mundial. I podríem anar més endarrere, però no molt més endavant: els conflictes planetaris basats en enfrontament ideològics que al seu torn es fonamenten en el poder militar, pareix que es van acabar l’any 1989, o això diuen, que jo no n’estic segur del tot. Excepte a Cuba i a Corea del Nord, exemples d’un futur lluminós, l’economia de mercat, o com se’n digui, sembla que és universalment acceptada, i aplicada rigorosament fins i tot pel Partit

“Quant al petroli, és la mare dels ous, el combustible del motor de la fe, l’activador de les ideologies que encara practiquen retòriques clàssiques, el fonament de règims, estats, sistemes i governs, la palanca, el vehicle, la substància i l’essència de tot o de quasi tot. El petroli, asseguren teòlegs islàmics (no és broma) el va posar Al·là sota la terra sagrada a fi d’assegurar la nova etapa d’esplendor dels creients, la glòria renovada del Profeta”

Comunista més poderós de la història, que és el de la Xina. Quant a la democràcia, la cosa és molt més complicada, ja que no és gens compatible amb les monarquies absolutes d’Aràbia i d’alguns altres llocs, amb les dictadures asiàtiques residuals o renovades, amb les teocràcies islàmiques, i amb les cleptocràcies de bona part d’Àfrica. D’ideologies civils i polítiques contrastades en queden ben poques al món, de propòsits d’expansió territorial, no en queda cap, que jo sàpiga. El que queda és una cosa molt antiga, la religió, i una cosa relativament nova, el petroli. La religió, almenys en aquests anys lamentables del govern del Bush fill, ha penetrat les cavil·lacions de la política nord-americana, on tothom ha de resar per demanar inspiració, i on els homes (i no sé si les dones) del president són nous cristians i vells conservadors, i combinen una fe i una altra amb resultats més aviat patètics quan no són catastròfics. És només una etapa curta, ja passarà: fer del cristianisme bíblic la base de l’acció internacional no es pot aguantar molt de temps en una societat occidental i democràtica, i no s’hi aguantarà. Quant a l’islam d’estricta doctrina alcorànica, la qüestió sembla del tot diferent: els seus postulats no són un residu del passat, són un projecte molt ferm per al futur. Quina classe de futur, i per a qui, aquesta és la qüestió.

Quant al petroli, és la mare dels ous, el combustible del motor de la fe, l’activador de les ideologies que encara practiquen retòriques clàssiques, el fonament de règims, estats, sistemes i governs, la palanca, el vehicle, la substància i l’essència de tot o de quasi tot. El petroli, asseguren teòlegs islàmics (no és broma) el va posar Al·là sota la terra sagrada a fi d’assegurar la nova etapa d’esplendor dels creients, la glòria renovada del Profeta, la restauració del califat, la integritat de la doctrina, tot el que faça falta. Amb petrodòlars àrabs es financen mesquites, es paguen predicadors, se subvenciona la beneficència, es mantenen els imams wahhabites a Europa, Àsia i Àfrica, es posaren les bases d’Al-Qaida, s’estén la doctrina. Amb petrodòlars iranians es paguen algunes coses més, començant per Hezbollah del Líban i acabant no se sap on. Amb petroli es mantenen governants africans, que fan del robatori metòdic una forma de ruïna per als seus ciutadans, i dictadors asiàtics postsoviètics capaços de vendre sa mare per conservar el poder. Amb petroli i amb gas reconstrueix Vladímir Putin l’autoritarisme històric de totes les Rússiaes, recupera l’estatus de gran líder, i té mig Europa agafada per allà on fa més mal. Amb petrodòlars un tinent coronel de nom Hugo Chàvez fa de repartidor del pa dels pobres i es passeja pel món fent pallassades i rebent aplaudiments i reverències. Pel petroli els Estats Units fan el que fan, no fan el que no fan, i els europeus callem i no fem res, per si de cas. Quan passaran cent anys, quan s’haurà acabat tot això i els historiadors d’aleshores faran la nostra història, resultarà tot ben estrany i ben trist.